

ABSTRACTS – ABSTRAKTIT

Johanna Frigård

THE ENCHANTMENT OF COLOUR
IN THE FILM *VILLILINTUJEN
PARISSA*

Villilintujen parissa ("Among the Wild Birds", Finland 1927) is the first feature-length film by a company called Aho & Soldan. The film is a rather lonely representative of early Finnish natural history film. It concentrates on birds and makes a clear stand for the protection of nature.

It was common to add colouring to films at that time, and *Villilintujen parissa* is no exception. The colours are autonomous, that is, they are produced by dyeing the black and white film with a monochrome tone. The colours in the film may have representational functions, but they retain their independent role due to the dyeing technique. In this way, the emotional and affective functions of colour are highlighted.

The makers of the film, Heikki Aho and Björn Soldan, probably knew the vitalistic theories of their time, so the thoughts of Jane Bennett, a contemporary representative of vitalistic materialism, do not seem out of place in this context. Bennett introduces the concept of enchantment by which she refers to the feelings of wonder in nature. The result can be a disappearance of borders between humans and non-human creatures. The affective boost of energy that enchantment gives is required in transforming the moral call for the protection of nature into action. The close-ups of animals and anthropomorphic narrative features produce enchantment in the film, but especially the effects of the colours strive for admiration toward nature. The narrative climax, an overflight of swans, is situated at the Lake Äyräpäänjärvi, famous for its birdlife. The scene carries various cultural, aesthetic, and ideological meanings which are accentuated by the emotional and sensual effects of the colours.

The film conveys knowledge of natural environments and aims at a multi-sensuous experience of nature. *Villilintujen parissa* is a natural history film that also explores the artistic possibilities of film.

Keywords: Aho & Soldan, natural history film, affective colour, vitalistic materialism, enchantment

VÄRIN LUMOUS *VILLILINTUJEN
PARISSA* -ELOKUVASSA

Elokuva *Villilintujen parissa* (1927) oli Aho & Soldan -elokuvayhtiön ensimmäinen pitkä elokuva. Se oli varhainen ja melko yksinäinen luontoelokuvan edustaja, vaikka luonnonmaisemat olivat vastakin yhtiön elokuvissa tärkeitä. *Villilintujen parissa* -elokuva keskittyi luonnonvaraisten eläinten kuvaamiseen, ja se otti avoimesti kantaa luonnonsuojelun puolesta.

Ajan tavan mukaan elokuva on värjätty. Elokuvan värit ovat "itsenäisiä" siinä mielessä, että ne eivät liity kuvattujen kohteiden väreihin, vaan mustavalkoinen filmi on lopuksi kylvetetty väriliuoksessa siten, että kuvaruudut värjäytyvät yhdellä värillä kokonaisuudessaan. Eri väriset jaksot rytmittävät elokuvan kulkua. Paikoin värit saavat representatiivisia tehtäviä, mutta totuustekniikastaan johtuen ne on myös helppo nähdä esittävästä sisällöstä irrallisina. Tällöin värin emotionaaliset ja affektiiviset toimintatavat korostuvat.

Elokuvan tekijät, Heikki Aho ja Björn Soldan, oletettavasti tunsivat oman aikansa vitalistisia ja energeettisiä ajattelutapoja, joten nykyisen vitalistisen materialismin edustajan Jane Bennettin ajatukset eivät tunnu vierailta elokuvan yhteydessä. Bennettin kirjaan *The Enchantment of Modern Life* (2001) esittelemä lumouksen käsite nostaa huomion keskiöön arkisen luonnon kauneuden edessä koetun ihmetyksen ja sen aiheuttaman luonnon ja ihmisen välisten rajojen hälvenemisen kokemuksen. Luonnon suojelun kannalta lumoavuus on tärkeää, sillä sen tuottama energialataus antaa

voimia tarttua toimeen. *Villilintujen parissa* -elokuvassa lumoavuus liittyy lähikuvien ja eläinten inhimillistämisen taipumukseen kuroa umpeen katsojan ja luonnon kohteiden välistä etäisyyttä, mutta etenkin väreillä on luonnon ihailtavuuden tunteen nostattajana keskeinen rooli. Elokuvan tarinan ja värien käytön huipentuma on kuululla lintukosteikolla Äyräpäänjärvellä koettu joutsenten ylilento, johon latautuu tunteikkaita kulttuurisia, esteettisiä ja nationalistisia merkityksiä. Niiden vaikuttavuus ja koskettavuus synnytetään kuitenkin ensisijaisesti affektiivisen värien käytön avulla.

Elokuva ei pyri vain tarjoamaan tietoa kuvaamistaan eläimistä ja luonnon ympäristöistä, vaan sen tavoitteena on moniin aisteihin vetoavan ja kehollisesti vaikuttavan luontokokemuksen välittäminen. Elokuva ei pitäytynyt opetuselokuvan rajoissa, vaan tekijöiden tavoitteena vaikuttaa olleen myös elokuvan taiteellisten ulottuvuuksien koettelu.

Avainsanat: Aho & Soldan, luontoelokuva, värien affektiivisuus, vitaalinen materialismi, lumous

Antti-Ville Kärjä

AROMAS OF NATURE'S WIDE
WORLD

I examine how smells and smelling are represented in audiovisual nature documentaries, or wildlife films. I aim at methodological development with the aid of select examples. My research material consists of the nature documentary series *Avara luonto* ("Nature's Wide World") and specifically its subseries *Born to be Wild*.

Nature documentaries are generally carefully designed, but the assumption of their documentary qualities renders them particularly suitable for analysing

representational and ideological undercurrents: what are the values they represent and construct on the basis of their alleged veracity? In my analysis, I concentrate on smells and acts of smelling as part of documentary narratives about animal activity, as well as on how odours become linked to “natural” regulation of human behaviour. Methodologically I build on the problematics of audiovisual representation and mediation, yet my approach is emphatically multimodal: given that as at issue are literally audiovisual representations, it is paramount to pay attention not only to the images about smelly things and smelling creatures, but also to the associated sounds and to possible tensions or contradictions between auditory and visual content.

In my material, the humanised odourlessness of wildlife animals becomes foregrounded, combined with anthropocentric insinuations about seeing as the central sensory basis of perception and knowledge. In addition, the material exhibits the discourse of deeming olfaction either bizarre or unpleasant. This risks perpetuating and normalising conventional and even reactionary conceptions about humanity and multisensory knowledge production by disregarding “inhumane” or “bestial” activities and sensory perceptions.

Keywords: nature, nature documentaries, smells, senses, animals, Avara luonto

AVARAN LUONNON AROMIT

Kohdistan huomioni siihen, miten hajut ja haistaminen esitetään audiovisuaalisissa luontodokumenteissa. Pyrin metodologiseen kehittelyyn yksittäisten esimerkkien avulla. Aineistona käytän Yleisradion ohjelmaa *Avara luonto* ja sen osasarjaa *Villeiksi syntyneet*.

Luontodokumentit ovat yleensä tarkoin suunniteltuja, mutta oletus niiden dokumentaarisesta luonteesta tekee niistä otollisia representaatio- ja ideologia-analyysin kohteita: millaisia arvoja ne edustavat ja rakentavat esitystavoillaan oletetun totuudenmukaisuutensa perusteella? Täten analyysini kohdistuu hajuihin ja haistamiseen osana luontodokumenteissa esitettyjä kertomuksia eläinten toiminnasta sekä keskeisesti siihen, miten hajut kytkeytyvät ihmistöiminn-

nan ”luonnonmukaiseen” sääntelyyn. Metodologisesti analyysini pohjautuu audiovisuaalisen representaation ja mediaation ongelmakenttään. Otteeni on kuitenkin korostetun monimodaalinen: kirjaimellisesti audiovisuaalisten representaatioiden kannalta olennaista on kiinnittää huomiota paitsi haisevia asioita ja haistavia olentoja esittäviin kuviin myös niihin liittyviin ääniin sekä mahdollisiin äänellisen ja kuvallisen sisällön puutteisiin tai ristiriitoihin.

Esimerkkiaineistossa korostuu yhtäältä villieläinten inhimillistetty hajutomuus sekä toisaalta ihmiskeskeinen oletus näköaistin keskeisyydestä havaintojen ja tietoisuuden perusteena. Aineisto ilmentää myös hajuainin eriskummallisuutta tai epämiellyttävyyttä painottavaa diskurssia. Näin tavanomaiset ja jopa taantumukselliset käsitykset ihmisyydestä ja moniaistisuudesta vahvistuvat ja normalisoituvat jättämällä ”epäinhimilliset” tai ”eläimelliset” toiminnan muodot ja aistihavainnot sivuun.

Avainsanat: luonto, luontodokumentit, hajut, aistit, eläimet, Avara luonto

Outimajja Hakala

DISCLOSING NON-HUMAN ANIMALS IN THE VIDEO ESSAY *INTERSPECIES ENCOUNTERS*

The article discusses the video work *Interspecies Encounters* (Reality Research Center, 2021) I made together with Matilda Aaltonen. It is a part of our artistic practice in the multidisciplinary project Can we disclose other animals? – The challenges of conceptualizing animals in sciences and arts. In the project, we aim to unravel the question if it is possible to disclose a non-human animal as such. In *Interspecies Encounters* we attempted to encounter and disclose non-human animals as individuals (subjects) from the standpoint of Critical Animal Studies (CAS). CAS is a value-laden field of study that promotes animal rights and contests speciesism.

In this experimental video we tried to find new ways for encountering non-human animals and rethinking our relationship with liminal animals –

animals that are neither completely wild nor domesticated, instead indicating an in-between status. Looking at animals in visual culture is usually predicated upon the so-called ‘human gaze’. We attempted to transform the gaze to become bidirectional between human and non-human animals. Interspecies encounters happened by repeating a performative task, which was to submit to the agency of non-human animals.

Interspecies Encounters video was motivated by questions of how we can communicate together and find new ways to enable the conditions under which non-human animals can express themselves more fully. Philosopher Eva Meijer says that non-human animals have their own species-specific languages, dialects, and cultural traditions. When humans and non-human animals form connections and relationships, cultural norms and meanings begin to form and evolve.

Keywords: posthumanism, critical animal studies, videoart, non-human animals, speciesism.

EI-INHIMILLISEN KERTOMISESTA VIDEOTEOKSESSA LAJIENVÄLISIÄ KOHTAAMISIA

Artikkeli käsittelee monilajisesta rinnakkainelosta kaupunkiympäristössä kertovaa *Lajienvälisiä kohtaamisia* -videoteosta (Todellisuuden tutkimuskeskus 2021). Tein sen yhdessä Matilda Aaltonen kanssa. Teos sisältyy eläimen käsitteellistämisen haasteita tieteissä ja taiteissa tutkivaan monialaiseen Voiko eläintä kertoa? -hankkeeseen, jossa työskentelemme molemmat taiteilijoina. Hankkeessa tutkimme, voiko inhimillisen kokemuksen vierellä olevaa ei-inhimillistä todellisuutta ja eläintä ‘sinällään’ tavoittaa tai kertoa. Pyrimme kohtaamaan ja kertomaan muunlaisia eläimiä teoksessa yksilöinä, kriittisen eläintutkimuksen arvolatautuneen, eläinten oikeuksia puolustavan ja spesismiä purkavan näkökulman mukaisesti.

Kokeellinen videoteos perustuu yritykseen kohdata muunlaisia eläimiä ja ajatella uusiksi suhteitamme kaupungissa asuviin liminaalieläimiin. Liminaalieläimet ovat eläimiä, jotka eivät ole domestikoituneita, mutta eivät myöskään täysin villejä. Eläinten kuvaaminen ja katsominen visuaalisessa kulttuurissa tehdään yleensä niin kutsutun ‘ihmiskatseen’ avulla. Yritim-

me tehdä katseesta kaksisuuntaisen ja lajien välisen. Toteutimme lajien välisiä kohtaamisia toistuvan tehtävän avulla, jonka tarkoitus oli jättää tilaa muiden eläinten toimijuudelle.

Lajienvälisiä kohtaamisia lähestyy kysymyksiä siitä, miten voimme kommunikoida yhdessä ja etsiä uusia tapoja, joiden avulla voimme mahdollistaa muunlajisten ilmaisevan itseään täydemmin omista näkökulmistaan käsin. Filosofin Eva Meijerin mukaan muunlajisilla on omat lajisidonnaiset kielensä. Kun eri lajien edustajat muodostavat yhteyksiä, alkaa syntyä lajien välisiä kulttuurisia normeja samalla, kun tavat luoda merkityksiä kehittyvät.

Avainsanat: posthumanismi, kriittinen eläintutkimus, videotaide, monilajisuus, spesismi

Taija Kaarlenkaski

AFFECTIVE ANIMAL ENCOUNTERS IN URBAN ENVIRONMENTS: MULTISPECIES LOCAL NATURE IN WEB MEDIA

Western cities and other urban areas are typically understood as human environments although more and more non-human animal species have accustomed themselves to human presence and started to live in urban environments. Thus, cities may be seen as multispecies settings. Even though encounters with urban wild animals may be short, their significance is shown in the fact that they are often reported on the social media, and the antics of non-human animals rather regularly also make the headlines of traditional media.

In this article, I discuss media representations of encounters of humans and wild animals in urban environments in Finland. My questions are: What kinds of animals and situations become visible in news media and social media? What kinds of affective reactions arise in these encounters and what kinds of agencies are constructed? As research materials, I use Twitter posts and their comments that describe encounters with urban animals. In addition, I discuss news and comments

related to urban animals published in two news websites: newspaper *Helsingin Sanomat*, and the Finnish National Broadcasting Company YLE. In both materials, photos and videos representing animals are focal. The materials are analysed through theoretically informed content analysis.

Theoretically, I use affectivity as a starting point, and combine views from human-animal studies and media studies. I understand multispecies encounters in urban environments as bodily affective situations, intertwined with many kinds of expectations and surprises. Seeing certain animal species near human settlement is common and anticipated, but often animals take humans by surprise, either through their behaviour or simply by dwelling in a certain place. Exploring the usually inconspicuous animal encounters in local nature displays novel aspects about our relationships with nature and non-human beings.

Keywords: animals, urban wild animals, multispecies, affectivity, Twitter

AFFEKTIIVISIA ELÄINKOHTAAMISIA KAUPUNKIYMPÄRISTÖISSÄ: MONILAJINEN LÄHILUONTO VERKKOMEDIOISSA

Viime aikoina humanistisessa ja yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa on enenevässä määrin alettu kiinnittää huomiota ei-inhimillisiin olentoihin, toimijuuksiin ja eläinsuhteisiin. Melko vähäiselle tutkimukselliselle huomiolle humanistisissa tieteissä ovat kuitenkin toistaiseksi jääneet eläimet, joita kohtamme arkielämässämme päivittäin: ihmisasutuksen piirissä viihtyvät, villeiksi kategorisoidut nisäkkäät, linnut ja matelijat. Tyypillisesti länsimaiset kaupungit on mielletty ihmiskeskeisiksi ympäristöiksi, mutta yhä useampien eläinlajien tottuessa ihmisen läsnäoloon ja urbaanien ympäristöjen laajentuessa kaupunkiympäristöt ovat muotoutuneet monilajisiksi. Vaikka kohtaamiset kaupunkien villieläinten kanssa voivat olla lyhytaikaisia, niiden merkityksellisyttä osoittaa se, että niistä kerrotaan ja raportoidaan sosiaalisessa mediassa, ja aika ajoin eläinten edesottamukset ylittävät perinteisenkin median uutiskynnyksen.

Käsittelen artikkelissani erilaisia mediakuvaus- ja ihmisten ja villieläinten

kohtaamisista kaupunkimaisissa ympäristöissä. Kysyn, minkälaiset eläimet tulevat näkyviksi uutismedioissa ja sosiaalisessa mediassa, entä millaiset tilanteet? Millaisia tunteita tai affektiivisia reaktioita tilanteet herättävät? Minkälaisia toimijuuksia kohtaamisissa rakentuu? Aineistoina käytän Twitteristä kokoamiani päivityksiä, joissa kuvaillaan kohtaamisia kaupunkieläinten kanssa, sekä *Helsingin Sanomien* ja Yleisradion verkkosivuilla julkaistuja kaupunkieläimiä käsitteleviä uutisia, ja uutisista kommentiosioissa käytyjä keskusteluja. Molemmista aineistoista keskeisessä asemassa ovat eläimiä esittävät kuvat tai videot. Jäsennän aineistoja sisällönanalyysin keinoin, kiinnittäen erityistä huomiota tunteiden ja toimijuuksien ilmaisuihin.

Tarkastelen kaupunkieläinten esityksiä affektiivisuuden näkökulmasta, yhdistäen ihmistieteellisessä eläintutkimuksessa ja mediakulttuurin tutkimuksessa esille tuotuja näkemyksiä. Ymmärrän kaupunkiympäristöjen monilajiset kohtaamiset Nina Nygrenin ja Taru Peltolan (2014) ajatusten mukaisesti kehollisina affektiivisina tilanteina, joihin usein kytkeytyvät erilaiset odotukset ja yllätykset. Joidenkin eläinten havaitseminen ihmisasutuksen keskellä on tavanomaista ja näitä kohtaamisia jopa odotetaan ja etsitään. Usein eläimet kuitenkin onnistuvat yllättämään – toiminnallaan tai pelkällä olemassaolollaan tiettyssä paikassa. Tavallisesti näkymättömiin jäävien lähiympäristön eläinkohtaamisten tarkastelu tuo näkyviin uusia puolia suhteestamme luontoon ja muunlajisiin olentoihin.

Avainsanat: eläimet, kaupunkieläimet, villiys, monilajisuus, affektiivisuus, Twitter

Saara-Maija Kallio

REPRESENTATION OF AN INNOCENT CHILD IN MOTHERS' CLIMATE AND ECOLOGICALLY RELATED INSTAGRAM POSTS

In this article, I look at how the representation of an innocent child is constructed in the context of Instagram's promotion. I concentrate on climate and ecologically related

Instagram posts in which mothers share pictures of their children, which is an example of the so-called sharenting phenomenon.

The theoretical approach is based on the thoughts of philosopher Joanne Faulkner concerning the innocence of childhood. According to her, the western notion of childhood innocence is both exclusive and makes it difficult for children to participate in the society. I also contemplate Instagram as a promotional platform through the concept of promotion by Andrew Wernick.

The data consists of 99 public Instagram posts from 13 different accounts. The posts contain photographs of a child or children of the account holders. The image data has been analyzed by content analysis. Through the analysis, I have identified three different types of child essences: 1) a child essence communicating the need for protection, 2) a child essence communicating participation, and 3) a child essence communicating consumption. I suggest that through the representations of children's bodies 1) generic innocence is produced for the use of Instagram's promotional machinery, and 2) social participation of children is produced. It would be important to consider social sharenting from the perspectives of the child's own voice, the circulation of representations, and the recurrence of sentimental innocence.

Keywords: Instagram, children, promotion, sharenting, innocence

VIATTOMAN LAPSEN REPRESENTAATIO ÄITIEN ILMASTO- JA EKOLOGISUUSAIHEISSA INSTAGRAM-JULKAISUISSA

Tässä artikkelissa tarkastelen, miten viattoman lapsen representaatio rakentuu Instagramin promootio kontekstissa. Tarkastelussa ovat ilmasto- ja ekologisuusaiheiset julkaisut, joissa äidit jakavat kuvia lapsistaan, mikä on esimerkki niin sanotusta sharenting-ilmiöstä.

Teoreettinen tulokulma pohjautuu filosofi Joanne Faulknerin ajatuksille lapsuuden viattomuudesta. Hänen mukaansa länsimainen käsitys lapsuuden viattomuudesta on sekä eksklusiivista että hankaloittaa lasten yhteiskunnal-

lista osallistumista. Andrew Wernickin promootio käsitteen kautta tarkastelen kuvapalvelu Instagramia promootioalustana, jossa sharenting tulee mahdolliseksi.

Artikkelin aineisto koostuu 99 julkisesta Instagram-julkaisusta 13 eri tililtä. Julkaisujen kaikissa valokuvissa on mukana tilien omistajien lapsi tai lapsia. Kuva-aineisto on analysoitu käyttäen sisällönanalyysiä. Analyysin kautta olen tunnistanut kolme erityyppistä lapsiolemusta: 1) suojelun tarpeesta viestivä lapsiolemus, 2) osallistumisesta viestivä lapsiolemus sekä 3) kuluttajuudesta viestivä lapsiolemus. Esitän, että lasten kehojen representaatioiden kautta tuotetaan sekä geneeristä viattomuutta Instagramin promootio-koneiston käyttöön että lasten yhteiskunnallista osallisuutta. Yhteiskunnallisesti kantaa ottavaa sharentingia olisi tärkeä pohtia lapsen oman äänen, representaatioiden kierron ja viattomuuden toisteisuuden näkökulmista.

Avainsanat: Instagram, lapset, promootio, sharenting, viattomuus